

Preek van de Kerstdienst op 25 december 2020.

Gemeente van Christus, bêste minsken,

Bij het woord 'Kerst' komen al snel beelden op ons netvlies van kerstbomen, poedersneeuw, zoete kerstmuziek in de winkelstraten, beelden van kerstoutfits, kerstbrood, kerstborrels, kerstvakantie.

Nu deze Kerst zo anders is dan we vorig jaar in onze stoutste dromen hadden kunnen bedenken

–

nu trekken ook andere beelden aan onze ogen voorbij: van vrijwel lege winkelstraten, van dichte deuren van horeca en zoveel andere bedrijven en instellingen, van gezichten half verborgen en amper herkenbaar achter mondkapjes, van dichte scholen, van thuiswerken via zoom en teams, van 'Nu zijt welkome' in de teststraten, van outbreakmanagementteam en crisisberaad, van vaccins in aantocht, van afstand die ons overal en ergens voorgehouden wordt (we kunnen de woorden 'anderhalve meter' nooit meer neutraal horen denk ik), van sociale contacten zoveel mogelijk beperken, van meer thuis zijn dan ooit... en van moeite moeten doen om het woord corona ook eens even niet te horen...



We leven in een *lockdown* en dat woord betekent: vergrendeling in een noodsituatie, een soort 'Blijf waar je bent en verroer je liever niet' *Komt allen niet tezamen* als het niet noodzakelijk is. Het heeft iets angstigs, iets onwerkelijks, iets onvrijs.. En het is steeds weer zoeken hoe te leven in de lange duur hiervan, van ruimte zoeken binnen alle beperkingen, van zien om te gaan met alles wat we in deze tijd meemaken en ervaren.

Hoe kan het Kerst in begrenzing, ontregeling en angst worden? Er zijn vele voorbeelden in onze dorpen van kerstengelen die coronaproof een ander bezoeken met goede woorden, gebaren, muzikale groeten, kaarten, groeten met wat lekkers, er gaat van alles rond online en in het echt, vaak ongezien in het donker van de nacht.... Het Licht gaat hier ook volop rond..het zoekt ook nu heus zijn weg...

Gisteravond hebben we hier voor het eerst *online* de kerstnachtdienst gevierd, de komst van Jezus in onze mensengeschiedenis, Lichtend vuur van de Hemel, ons blijvend en grenzeloos nabij. Het werd Kerst midden in de nacht, het wérd mogelijk midden in alle beperkingen, we hébben het gevierd, hoe kostbaar en waardevol. Kan jouw oog dat zien en ervan oplichten en kun je de vreugde daarvan voelen? Ook al missen we van alles, het Licht van Kerst ontbreekt ons niet. We zijn samen, niet alleen. We warmden ons hart aan het kerstevangelie, aan woord, lied, licht, gebed, de vrede van de gevoelde verbondenheid. Misschien brandden we in de kerstnacht ook thuis wel een kaarsje in onze lockdown met ons

hart bij andere mensen, gebeden gaan gelukkig dwars door dichte deuren heen. Ons hart en onze ziel zijn vrij van de lockdown.

Wat me de afgelopen tijd verwonderde in de coronaberichtgeving vanuit de overheid was de enorme aandacht voor deze twee kerstdagen. Alsof de lockdown niet samen zou kunnen en mogen gaan met de beide kerstdagen. Geldt het verlangen naar mogelijkheden van verbondenheid en samenzijn dan niet voor elke dag van ons leven in deze lockdown?

Verwonderlijk, zoveel aandacht voor de kerstdagen in een land dat gesecculariseerd heet, een land waar de kerk in de marge terechtgekomen is van de samenleving. Hoe komt dat?

Wat me ook opviel was de aanname daarbij dat alle mensen dan toch zeker samen zouden (willen) zijn, samen aan de kersttafel. Dat is op zijn minst nogal eenzijdig.

Je kon door de berichtgeving gemakkelijk de indruk krijgen dat met Kerst het Licht op de kerstdis valt, op samen aan tafel als de norm en het gevoel daarbij is dat dat iets is om alleen maar naar uit te zien, vrede en licht aan de tafel, grote verbondenheid, saamhorigheid en vrede. Nu komt dat heel regelmatig voor, het feest van de kersttafel, zeker, gelukkig maar, maar het zijn niet de enige gevoelens die bij de aanwezigen kunnen leven...

Wil ik de Kersttafel onttoveren? Ja misschien wel, laten we zeggen dat ik het beeld van de kersttafel graag op menselijke maat wil snijden en niet als te mooi om waar te zijn. Aan de kersttafel is niet alleen het Licht, maar ook het donker aanwezig. De kersttafel wordt een sprookje als er een taboe op het donker rust.

Het is een plek waar alle licht en donker van dit bestaan samenkomt in de mensen die rond de tafel zitten. Mag alles er dan ook zijn?

Want naast de vrede om de met kaarslicht versierde tafel heen komt tegelijk vaak ook aan het licht wat niet licht is, wat niet licht voelt, wat niet als vrede beleefd wordt, wat je mist, wat niet goed gegaan is in je leven, de teleurstellingen, wat niet goed genoemd kan worden in wat je meemaakte, de pijn van wat niet gezegd kan worden, maar wat achter je lippen brandt, terwijl je je dapper door het kerstdiner heenslaat maar eigenlijk geen trek hebt. De pijn van je niet gekend, bemind, aanvaard voelen, niet welkom, niet gezien, niet gehoord.

Het werd in de persconferenties niet genoemd dat niet overal en voor iedereen een kersttafel klaar staat, zelfs niet voor de slechts drie gasten die we mogen uitnodigen.

Mag de pijn ook een naam hebben van hen die niet aan een kersttafel kunnen zitten, die in misère leven, die geen mensen hebben die ze kunnen uitnodigen, die geen geld hebben voor een bijzondere kersttafel met gasten, de pijn van hen die liefsten missen aan de kersttafel.

En dan zijn er ook nog de werkers in de kerstnacht, bijvoorbeeld in het ziekenhuis, de kerstverloven soms ingetrokken...

Hoe kan het dan licht worden in de duisternis? Niet alleen kersttafels, maar overal kan het licht worden. Niet door het donker te ontkennen. Door van de kersttafel een te mooi sprookje te maken.

Dit jaar zijn kersttafels waar mensen samen kunnen komen maar klein - op zijn best. Ik hoop dat je kunt delen van het goede dat er aan tafel te delen is, en dat je je goed beseft dat vrede en licht niet vanzelfsprekend zijn, maar gekoesterd mogen worden in dankbaarheid. Het zijn kostbare schatten. Uiteindelijk veel belangrijker dan de gangen van de maaltijd en de wijnen die geserveerd worden. En uiteindelijk niet voor deze twee dagen alleen, maar

ook voor de andere dagen. En dat het hemelse gaven zijn, Licht en Vrede, om te delen waar dat kan, en dat kan overal en soms op onverwachte, onvermoede plekken.

In het kerstverhaal van Lucas 2 wordt het Licht in de nacht, bij de herders. Midden in de winternacht is het dat de hemel opengaat. Hun ogen, zo gewend aan het donker, weten niet wat hun overkomt: Licht dat hen omstraalt, hemelse muziek die ze horen in de oren. Horen en zien vergaat hen op een zalige manier. Heel Bijbels is, dat het Licht van de hemel niet op klaarlichte dag verschijnt, maar dat het uit de nacht geboren wordt.

Het kerstevangelie van Lucas speelt zich niet af aan een vorstelijke kerstdis in de herberg. Het licht valt op herders die de wacht houden bij hun kudde. Geen lieflijke herdertjes bij nachte met een groot schattigheidsgehalte, dat hebben wij er van gemaakt. Het zijn door het leven getekende, door de wol geverfde herders, en als je naar hun handen kijkt dan weet je dat het werkershanden zijn en als je hun in de ogen kijkt, dan weet je dat ze het leven in alle schakeringen van licht en donker wel hebben gezien. Dat je hun niets hoeft te vertellen.

Herders staan in de Bijbel model voor de verschoppelingen, de vertrapten, de have-nots, de thuislozen, de mensen onderaan de maatschappelijke ladder, met de minste macht en aanzien, de mensen uitgekotst soms, niet in tel... de mensen die meestal niet uitgenodigd worden aan keurige kersttafels..

Willen we hen ook zien in onze tijd, de ongezien? De niet gehoorde? De verstotenen? De onbeminden? De niet gewensten?

De armzaligen in mensenogen worden in de nachtelijke velden zalig gesproken door de hemel, Gods welbehagen is allereerst met hen. Zij die denken niet gezien te zijn, niets voor te stellen, geen eigenwaarde te mogen hebben, zij die geleerd hebben mensen te wantrouwen, zij die het afvoerputje worden genoemd, zij zijn het die worden opgemerkt, hen wordt allereerst Gods vrede toegezongen. In hun gewone plunje, met alle rafelranden, met alles wat ze meedragen mogen ze het hemels Licht ontvangen. Kon het hun hart bereiken? Of zaten ze in een lockdown, een afgrendeling van hun hart door alle pijn die hun teveel geworden was? Waren ze zo gewend aan het donker dat ze niet in het Licht durfden staan?

Wij?! ..stamelden ze misschien.. Ja, zij.

Haveloos en reddeloos voelden ze zich misschien en tegelijk ineens zo vreemd en wonderlijk even thuis in het licht van hemel.. Het was alsof ze droomden, hun stille nacht werd een heilige nacht....

En in de soberheid van een stal, waar het een beestenboel was, schamelheid troef, juist daar wilde God aan het Licht komen.

Niet in de machtscentra, niet op de grote podia van de wereld, maar juist in een uithoek, een afgelegen plek, in het donker.

Daarmee zegt Lucas dat God mens wilde worden midden in alle weerloosheid, kwetsbaarheid en thuisloosheid van mensen.

Zijn Licht omstraalt ons leven, hoe wij er ook aan toe zijn. In vreugde en in verdriet, in hoop en wanhoop.

Zijn Licht omstraalt ook jou, raakt ook jou aan, voorbij de anderhalve meter.

Overal waar dat gebeurt wordt het Kerst, opent het Licht van de hemel de deur van ons hart, breekt het Licht in in onze lockdown. Een ervaring van stilte en heiligheid in de tijd, die helend werkt.

Een vrouw die ik goed gekend heb, zei ooit: "Het kerstverhaal is een verhaal tegen de angst". Het ontkent de angst niet, maar in elk donker horen wij net als de herders de engel zeggen: Wees niet bang, want ik kom jullie goed nieuws brengen, vandaag is in de stad van David jullie redder geboren. Hij is de messias, de Heer.

Dat is de persconferentie van het Goede Nieuws. Dat is het tegenovergestelde van een lockdown, een vergrendeling uit angst en nood. Dat is weergaloze bevrijding door God, onze Herder en Redder, die ons niet zal ontbreken, ook al ontbreekt het ons aan alles. Die onze lockdown doorbreekt en de schaal van ons leven vult met Licht, amen

Da. Wiebrig de Boer Romkema